

12 ประเทศบรรลุข้อตกลง TPP เขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก

Event

- หลังจากการเจรจาที่ยาวนานมาตั้งแต่ปี 2008 ในที่สุดกลุ่ม 12 ประเทศ ซึ่งนำโดย สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ได้บรรลุข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก หรือ TPP (Trans-Pacific Partnership) ไปเมื่อวันที่ 5 ตุลาคมที่ผ่านมา โดย TPP นับเป็นข้อตกลงที่จะสร้างเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก คิดเป็นสัดส่วนราว 40% ของ GDP โลก
- ปัจจุบันประเทศสมาชิกของ TPP ประกอบไปด้วย สหรัฐฯ ญี่ปุ่น แคนาดา ชิลี เม็กซิโก เปรู ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม

Analysis

- TPP เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกขยายตลาดส่งออก กระตุ้นการลงทุน และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจ เช่น มาเลเซีย ที่เดิมไม่มีข้อตกลงการค้าเสรีกับสหรัฐฯ และแคนาดา จึงคาดว่า TPP จะช่วยกระตุ้นการส่งออกสินค้าสำคัญอย่าง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ยางพารา และน้ำมันปาล์ม นอกจากนี้ TPP ยังมีกลไกแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติระหว่างบริษัทในประเทศกับต่างประเทศ ซึ่งน่าจะเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิก จึงกล่าวได้ว่า TPP เป็นเครื่องมือกระตุ้นการค้าการลงทุน ก่อให้เกิดการจ้างงาน และยกระดับมาตรฐานการครองชีพ รวมไปถึงสร้างความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเพื่อบรรเทาความรุนแรงจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก
- อย่างไรก็ตาม เชื้อไขใน TPP มีความขมขื่น และส่งผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของหลายประเทศ เช่น สิทธิบัตรยา ซึ่งเดิมสหรัฐฯ เรียกร้องไม่ให้เปิดเผยข้อมูลการทดลองยาในกลุ่มชีวภาพตัวใหม่เป็นเวลา 12 ปี แต่หลังจากบรรลุข้อตกลงคาดว่าจะระยะเวลาจะลดลงเหลือ 8 ปี ซึ่งจะทำให้ราคายาในหลายๆ ประเทศที่ไม่เคยมีเงื่อนไขดังกล่าวแพงขึ้น และการเข้าถึงยาสามัญเป็นไปได้ช้าลง นอกจากนี้ เวียดนาม เม็กซิโก และมาเลเซีย ยังถูกเรียกร้องให้ปรับปรุงมาตรฐานแรงงาน โดยเฉพาะมาเลเซียที่ถูกเร่งให้แก้ไขปัญหาค่ามนุษย์ ในขณะที่แคนาดา สหรัฐฯ และญี่ปุ่น จะลดการกีดกันการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศไม่น้อย

- แม้ว่าประเทศสมาชิกจะเห็นชอบในเนื้อหาของข้อตกลง แต่ TPP ยังต้องผ่านอีกหลายขั้นตอนก่อนจะนำไปปฏิบัติจริง ขั้นตอนการอนุมัติข้อตกลง TPP ของทั้ง 12 ประเทศ คาดว่าจะใช้เวลาอย่างน้อยอีก 3-6 เดือน โดยเฉพาะสหรัฐฯ ที่ประธานาธิบดีโอบามาจะต้องแจ้งให้สภาองเกรสทราบก่อนการลงนามเป็นเวลา 90 วัน และหลังจากที่ลงนามแล้ว TPP จะต้องเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายเพื่อการรับรองและนำมาปฏิบัติต่อไป ในขณะที่ญี่ปุ่นต้องผ่านการตรวจสอบจากทั้งรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร และถ้าต้องทบทวนกฎหมายใหม่ก็จะทำให้เกิดความล่าช้าออกไปอีก

อัปเดตล่าสุด: 26 มกราคม 2017

TPP ถูกลดความน่าสนใจลงหลังสหรัฐฯ ดำเนินการถอนตัวจากการเจรจาอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2017 นายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของสหรัฐฯ ได้ลงนามออกคำสั่งถอดถอนสหรัฐฯ ออกจากข้อตกลง TPP เนื่องจากมีความกังวลเรื่องการจ้างงานภายในประเทศ อีกทั้งยังไม่เห็นด้วยกับข้อตกลงบางประการที่รัฐบาลของนายบารัค โอบามาได้ทำไว้ก่อนหน้านี้ จึงมีความแน่นอนค่อนข้างสูงว่า TPP จะมีจำนวนสมาชิกลดลงเป็น 11 ประเทศ ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจรวมกันเพียงราว 14% ของโลก ส่งผลให้สมาชิกที่เหลือโดยเฉพาะญี่ปุ่น และแคนาดา เริ่มแสดงความกังวลว่าการถอนตัวของสหรัฐฯ ในครั้งนี้จะทำให้ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเจรจาลดลงจนขาดแรงจูงใจในการดำเนินการต่อ ขณะที่สมาชิกบางส่วน เช่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ตั้งความหวังว่าจะมีสมาชิกใหม่เข้าร่วมการเจรจาเพิ่มเติม และทำให้ TPP กลับมาเป็นข้อตกลงที่น่าสนใจอีกครั้ง

- **AEC กำลังถูกท้าทายจาก TPP ในแง่ของการเชื่อมโยงตลาดและห่วงโซ่การผลิต** รวมไปถึงมาตรฐานใหม่ด้านการค้าการลงทุน นักลงทุนในปัจจุบันไม่เพียงแต่มองหาฐานการผลิตที่มีแหล่งวัตถุดิบและต้นทุนที่ต่ำ แต่ยังต้องสามารถเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและตลาดเป้าหมายในระดับภูมิภาคได้ด้วย ดังนั้น AEC ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงถูกท้าทายจากข้อตกลง TPP ที่สามารถเชื่อมโยงตลาดและแหล่งวัตถุดิบระหว่างภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและอเมริกา ซึ่งน่าจะสร้างแรงกดดันให้อาเซียนเร่งเจรจาทำข้อตกลงการค้าเสรีในระดับพหุภาคีและทวิภาคี เช่น RCEP (อาเซียน อินเดีย จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) ในขณะที่สมาชิกอาเซียนที่ได้เข้าร่วมเจรจา TPP ไปแล้ว ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม แม้ว่าจะได้รับประโยชน์ด้านการค้าการลงทุนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ก็ต้องปรับตัวตามมาตรฐานต่างๆ ที่ระบุไว้ใน TPP ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

Implications

- **อีอีซีมองว่าไทยควรศึกษาเงื่อนไขของข้อตกลง TPP ให้รอบคอบก่อนเข้าร่วม** ด้วยข้อกำหนดของ TPP ที่ไม่อนุญาตให้สมาชิกใหม่เปลี่ยนแปลงข้อตกลงเดิมกับสมาชิกทั้ง 12 ประเทศ ทำให้ไทยต้องประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วม TPP ให้รอบคอบ โดยในเบื้องต้นประเด็นที่ไทยจะเสียเปรียบ คือ สิทธิบัตรยาและทรัพย์สินทางปัญญา แต่หากไทยไม่เข้าร่วมก็อาจสูญเสียส่วนแบ่งตลาดส่งออกในกลุ่มประเทศ TPP เช่น ญี่ปุ่นที่จะทยอยเพิ่มโควตานำเข้าข้าวจากสหรัฐฯ และออสเตรเลีย นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์จากสหรัฐฯ ซึ่งอาจ

Disclaimer : The information contained in this report has been obtained from sources believed to be reliable. However, neither we nor any of our respective affiliates, employees or representatives make any representation or warranty, express or implied, as to the accuracy or completeness of any of the information contained in this report, and we and our respective affiliates, employees or representatives expressly disclaim any and all liability relating to or resulting from the use of this report or such information by the recipient or other persons in whatever manner.

Any opinions presented herein represent our subjective views and our current estimates and judgments based on various assumptions that may be subject to change without notice, and may not prove to be correct.

This report is for the recipient's information only. It does not represent or constitute any advice, offer, recommendation, or solicitation by us and should not be relied upon as such. We, or any of our associates, may also have an interest in the companies mentioned herein.

ทำให้ไทยในฐานะฐานการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ของญี่ปุ่นมีความน่าสนใจน้อยลง นอกจากนี้ นักลงทุนยังอาจมองว่าเวียดนามและมาเลเซียเป็นฐานการผลิตที่ได้เปรียบกว่าไทยในแง่ของการผลิตสินค้าเพื่อส่งไปขายยังประเทศต่างๆ ใน TPP

- **ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นอุปสรรคใหญ่ของไทยในการเข้าร่วม TPP** ประเด็นที่อาจทำให้ไทยไม่สามารถเข้าร่วม TPP ได้ง่ายขึ้น คือ ปัญหาการค้ามนุษย์ที่ล่าสุดไทยถูกจัดอันดับให้อยู่ใน Tier 3 โดยกฎหมายของสหรัฐฯ ห้ามไม่ให้รัฐบาลลงนามในข้อตกลงทางการค้ากับประเทศที่อยู่ในอันดับดังกล่าว ซึ่งหากไทยต้องการเข้าร่วม TPP จะต้องแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ให้ได้ โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิแรงงานในการทำประมง

อัปเดตล่าสุด: 26 มกราคม 2017

ไทยยังคงต้องเดินหน้าแก้ปัญหการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการถูกกีดกันจากกรอบความร่วมมือต่างๆ ในอนาคต แม้ว่าปัจจุบันไทยจะได้รับการเลื่อนอันดับเป็น Tier 2 หลังจากที่รัฐบาลออกมาตรการปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจังโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมประมง แต่ไทยยังคงเป็นประเทศที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาการจัดอันดับในปีถัดไป ดังนั้น ไทยจึงควรมีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านแรงงานอย่างต่อเนื่องและเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ รวมไปถึงในระดับสากล

โดย : วีรวรรณ ฉายานนท์ (veerawan.chayanon@scb.co.th)
EIC | Economic Intelligence Center
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
EIC Online: www.scbeic.com

Disclaimer : The information contained in this report has been obtained from sources believed to be reliable. However, neither we nor any of our respective affiliates, employees or representatives make any representation or warranty, express or implied, as to the accuracy or completeness of any of the information contained in this report, and we and our respective affiliates, employees or representatives expressly disclaim any and all liability relating to or resulting from the use of this report or such information by the recipient or other persons in whatever manner.

Any opinions presented herein represent our subjective views and our current estimates and judgments based on various assumptions that may be subject to change without notice, and may not prove to be correct.

This report is for the recipient's information only. It does not represent or constitute any advice, offer, recommendation, or solicitation by us and should not be relied upon as such. We, or any of our associates, may also have an interest in the companies mentioned herein.